



Izglītības un zinātnes
ministrija

Nepārtraukta izglītošanās kā tilts veiksmīgai iekļaušanai darba tirgū un karjeras izaugsmei

04/12/2024

Baiba Baškere
Profesionālās un pieaugušo izglītības
departamenta direktore

Pieaugušo izglītība ir izglītības sistēmas sastāvdaļa = mācību iespējas pieaugušajiem esošās izglītības sistēmas ietvaros

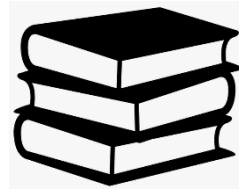
- **Vispārējās** pamatizglītības / vidējās izglītības programmas
- **Profesionālās** izglītības programmas, t.sk. prof. tālākizglītības programmas un prof. pilnveides programmas
- **Augstākās** izglītības studiju programmas



Formālā izglītība

Valsts atzīts izglītības dokuments,
profesionālā kvalifikācija

Izglītības likums
Prof. izglītības likums
Augstskolu likums



Neformālā izglītība

Neformālās izglītības programmas

Apliecība
Izglītības likums



Ikdienējās mācīšanās

(informal learning)

t.sk. dzīves un/vai darba pieredze

Pieaugušie
ir izglītības
mērķa grupa

PIEAUGUŠO IZGLĪTĪBA / MĀCĪŠANĀS

PIEAUGUŠO IZGLĪTĪBA: elastīgi mācīšanās ceļi

Pieaugušo izglītība nav saistīta ar konkrētu vecumu, bet ar personas motivāciju valsts atbalsta programmu apguvei izmanto "tirgū" pieejamo izglītības piedāvājumu

Formālā izglītība

Īstenotāji: valsts vai privātās izglītības iestādes pēc to veida
Vienlīdzīgas kvalitātes prasības un standarti

Vispārējās izglītības programmas

Sākotnējās
modulārās
programmas

Tālākizglītības
programmas

Profesionālās
pilnveides
programmas

Augstākās izglītības studiju programmas

Neformālā izglītība

Neformālās izglītības programmas

Īstenotāji: jebkura privāta vai publiska persona pēc pašvaldības atļaujas saņemšanas. Akreditētas izglītības iestādes, nesaņemot atļauju.

Profesionālās izglītības programmu moduļi

Īsteno tikai profesionālās izglītības iestādes

AI studiju programmu daļas

Īsteno tikai augstākās izglītības iestādes

Informālā izglītība

Zināšanas, prasmes, kompetences, vērtības un attieksme, kas iegūta dažādās mācību aktivitātēs vai darbā, piemēram, konferencēs, semināros, TED, mācībās darot, NVO organizētā nodevībā utt

Mācību rezultātus varētu novērtēt un atzīt, tādējādi iegūstot oficiālu **profesionālo kvalifikāciju saskaņā ar Ministru kabineta deleģējumu**



Pieaugušo izglītības politikas mērķi un to sasniegšanas progress

ES un nacionālā līmeņa mērķi pieaugušo izglītībā

Palielināt pieaugušo (25-64 gadi) dalību izglītībā

pēdējo četru nedēļu laikā pirms aptaujas:

7,4% (2019) → **9,7%** (2022) → **10,7%** (2023).

Mērķis: 12% (2027)

Palielināt nodarbināto dalību izglītībā

apmaksāto darba stundu laikā:

36,6% (2019) → **47,9%** (2022) → **46,8%** (2023).

Mērķis: 55% (2027)

Uzlabot iedzīvotāju (16-74 gadi) digitālās prasmes

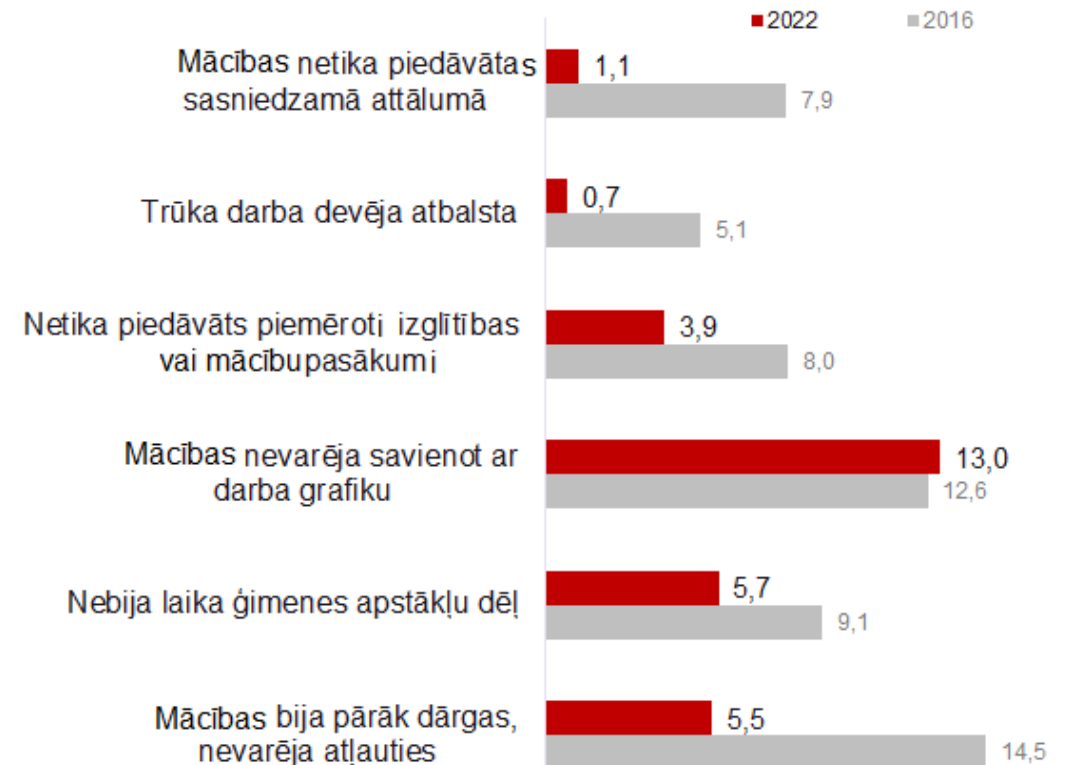
iedzīvotāji ar vismaz pamata digitālo prasmju līmeni:

43% (2019) → **51%** (2022), 45% (2023). Mērķis 58% (2027)

Mazināt iedzīvotāju īpatsvaru ar zemu izglītības līmeni
iedzīvotāji (15–74 gadi) **tikai ar vispārējo vidējo izglītību:**

26,2% (2019) → **22,3%** (2022). Mērķis 21,3% (2024)

Faktori, kas traucē piedalīties pieaugušo izglītībā pēc nozīmīguma (%)





Izglītības un zinātnes
ministrija

BŪTISKĀKIE IZAICINĀJUMI PIEAUGUŠO IZGLĪTĪBĀ LĪDZ 2030.GADAM

VISMAZ PAMATA DIGITĀLĀS
PRASMES TIKAI 51%
IEDZĪVOTĀJU

NEPIETIEKAMS DARBA
DZĪVES UN PRIVĀTĀS
DZĪVES LĪDZSVARS

PIEAUGUŠAJIEM
ATBILSTOŠS
IZGLĪTĪBAS
PIEDĀVĀJUMS

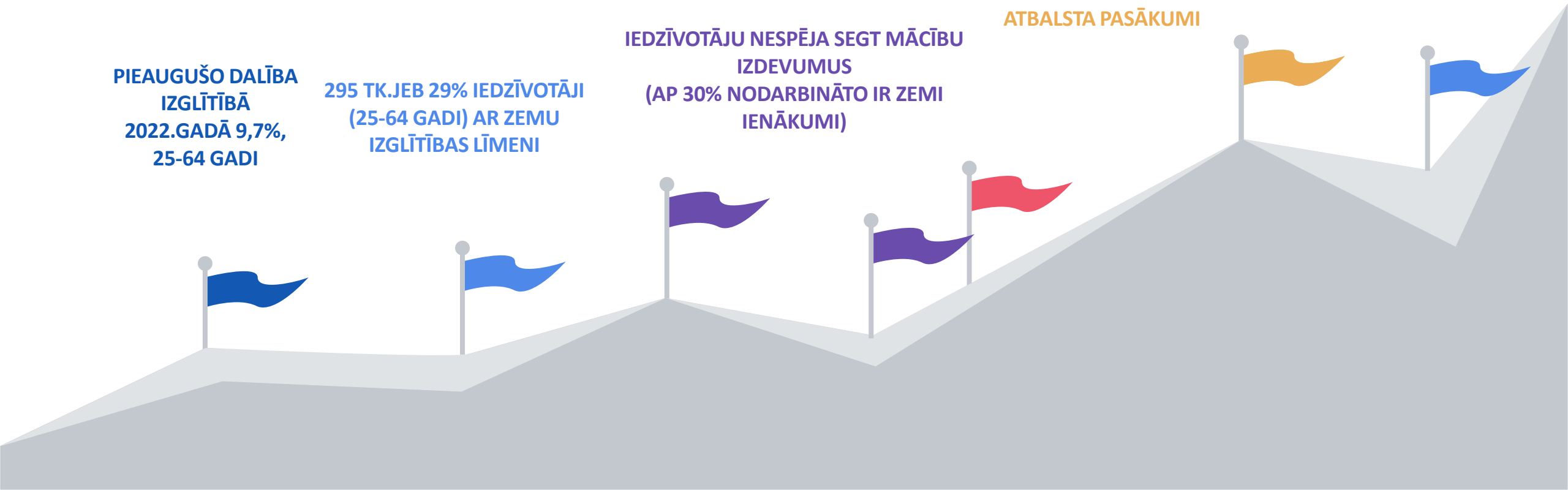
ATŠĶIRĪGA IZPRATNE
PAR MŪŽIZGLĪTĪBAS
NOZĪMI

NEPIETIEKAMI
ATBALSTA PASĀKUMI

PIEAUGUŠO DALĪBA
IZGLĪTĪBĀ
2022.GADĀ 9,7%,
25-64 GADI

295 TK.JEB 29% IEDZĪVOTĀJI
(25-64 GADI) AR ZEMU
IZGLĪTĪBAS LĪMENI

IEDZĪVOTĀJU NESPĒJA SEGT MĀCĪBU
IZDEVUMUS
(AP 30% NODARBINĀTO IR ZEMI
IENĀKUMI)



- Vajadzība pēc darbaspēka prasmju un kvalifikāciju pilnveides aizvien pieaug
- Esošās mācību vajadzības būtiski pārsniedz pieejamos resursus
- Publiskā finansējuma avots galvenokārt ir ES fondu projekti

Mācību vajadzību prioritātes ietekmējošie faktori

50% darbinieku
būs nepieciešama pārkvalificēšanās*

90% darbinieku
būs nepieciešamas digitālās prasmes*

69 tūkst. prognozētais iztrūkums pēc darbaspēka
ar prof. vidējo izglītību**

96 tūkst. - prognozētais pārpalikums ar vispārējo
vidējo izglītību un pamatzglītību**

65% profesiju pašlaik neeksistē (2030)**

47% profesiju būs automatizētas (2030)**

MĀCĪBU VAJADZĪBU APJOMI

Iedzīvotāju skaits (20-74 g.v.) ~ 1,3 milj.
Nodarbinātie ~ 900 tūkst.
Bezdarbnieki ~ 70 tūkst.

Iesaistot tikai 30% iedzīvotāju un
Pieņemot, ka mācību izmaksas 600-1000 EUR apmērā/personai

KOPĒJIE INDIKATĪVI
NEPIECIEŠAMIE
PUBLISKIE, UZŅĒMUMU
UN INDIVĪDU RESURSI
234-390
milj. EUR/gadā

vs

INDIKATĪVI **PIEEJAMIE** PUBLISKIE
RESURSI
200 milj. EUR septiņiem gadiem

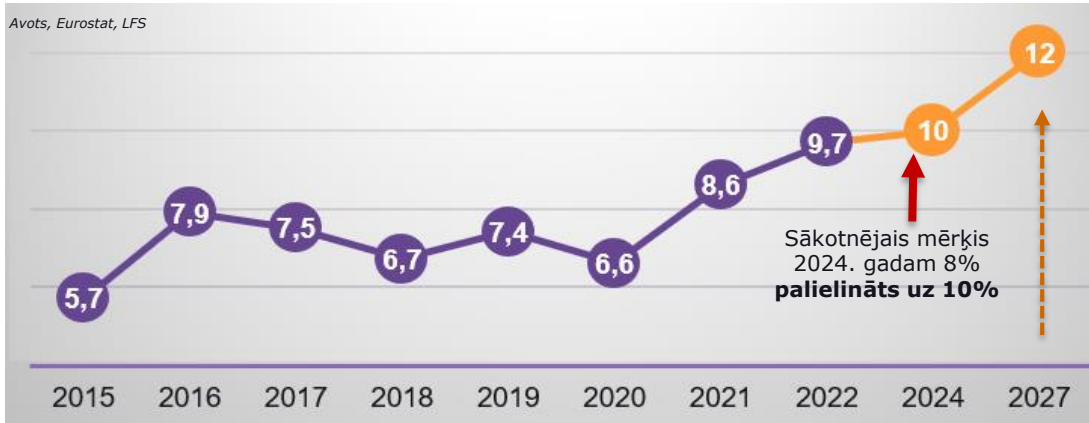


Izglītības un zinātnes
ministrija

IZGLĪTĪBAS ATTĪSTĪBAS RĀDĪTĀJI UN MĒRĶI 2021.-2027. GADAM PIEAUGUŠO IZGLĪTĪBĀ

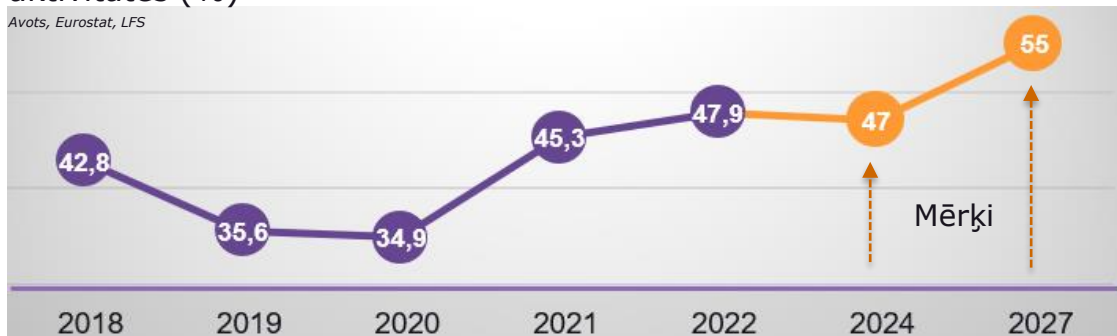
Iedzīvotāji vecumā 25-64 gadi, kuri piedalījās pieaugušo izglītībā pēdējo četru nedēļu laikā pirms aptaujas, īpatsvars (%)

Avots, Eurostat, LFS

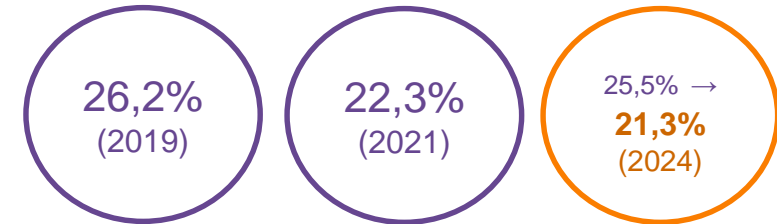


Nodarbināto vecuma grupā 25-64 gadi, kuri piedalījās izglītības procesā apmaksāto darba stundu laikā, īpatsvars no visiem nodarbinātajiem attiecīgajā vecuma grupā, kas piedalījās izglītības aktivitātēs (%)

Avots, Eurostat, LFS

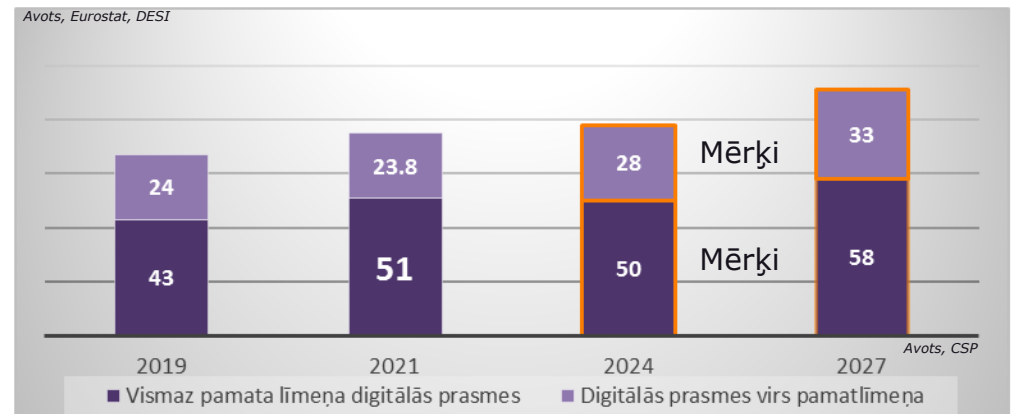


Iedzīvotāji vecumā 15-74 gadi, kuri ieguvuši tikai vispārējo vidējo izglītību, (%)



Iedzīvotāju vecumā 16-74 gadi digitālo prasmju līmenis, (%) *The Digital Economy and Society Index (DESI)*

Avots, Eurostat, DESI



DIGITĀLĀS PRASMES VISIEM kā horizontāla prioritāte

Augstākā izglītība un pētniecība

Augsti specializētas zināšanas visās DigComp kompetencēs maģistra un doktorantūras programmās

Augstākā izglītība

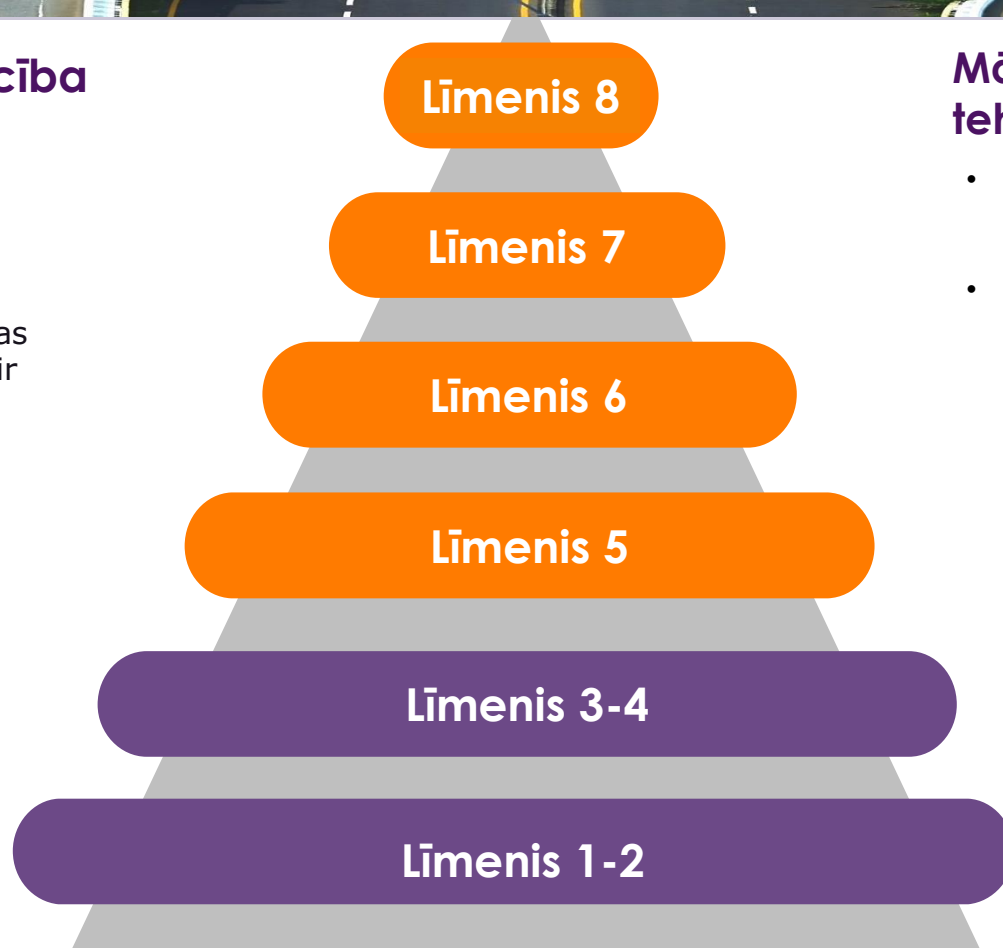
Īsa cikla profesionālās augstākās izglītības programmām un bakalaura programmā ir jānodrošina vidēja un augsta līmeņa prasmes visās DigComp kompetencēs

Vispārējā un profesionālā izglītība

Digitālās prasmes kā caurviju prasmes Vispārējai izglītībai ir jānodrošina vidēja līmeņa digitālās prasmes visās DigComp kompetencēs

Profesionālajai izglītībai ir jānodrošina IKT vispārējās un profesionālās prasmes/kvalifikācijas

AF investīcija digitālās plaisas mazināšanai



Eiropas pilsoņu digitālo kompetenču ietvars
DigComp ietvars

Mācības un prasmes IKT un augsto tehnoloģiju profesionāļiem

- Augsta līmeņa digitālo prasmju apguve valodu tehnoloģijās, kvantu tehnoloģijās un augstas veiktspējas skaitļošanā (AF investīcija, IZM);
- **Augsta līmeņa digitālo prasmju apguve** (AF investīcija)

IKT prasmes nozares attīstībai

- Digitālās prasmes darbam vai uzņēmējdarbībai (AF investīcija, ESF, IZM)
- **Uzņēmumu digitālo prasmju attīstība** (AF investīcija EM)
- **Pašvadītas IKT mācības pieejas attīstība** (AF investīcija, IZM)
- **Publiskās pārvaldes digitālās prasmes** (AF investīcija, VK (VAS), VARAM)

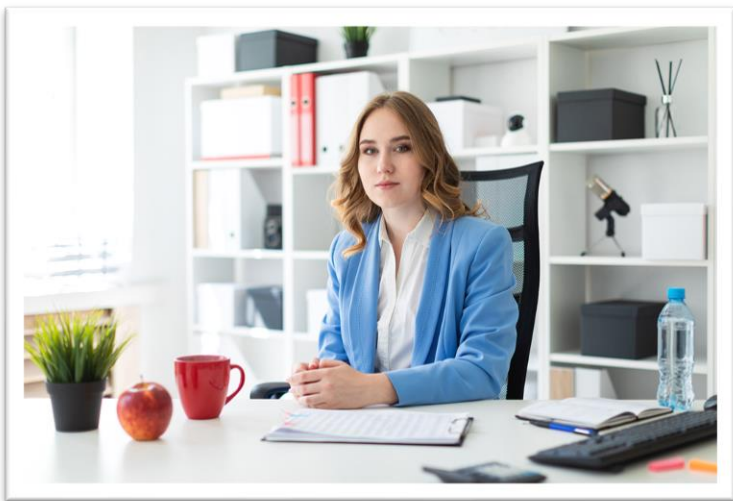
Pamata prasmes pieaugušajiem

- **Digitālās pašapkalpošanās prasmes pieaugušajiem** (AF investīcija, VARAM)
- Digitālās prasmes bezdarbniekiem (AF investīcija, ESF, LM) nodarbinātajiem pieaugušajiem (AF investīcija, ESF, IZM)

A red circle is centered on a light gray background. Surrounding the circle are several white arrows pointing outwards in various directions, creating a starburst or sunburst effect. The arrows are arranged in a circular pattern around the central red circle.

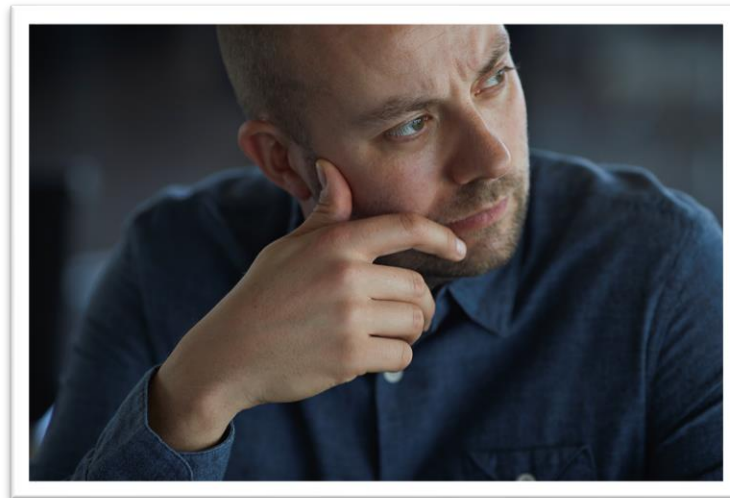
**Kas ir cilvēkcentrēta
pieaugušo izglītība?**

Mērķa grupas



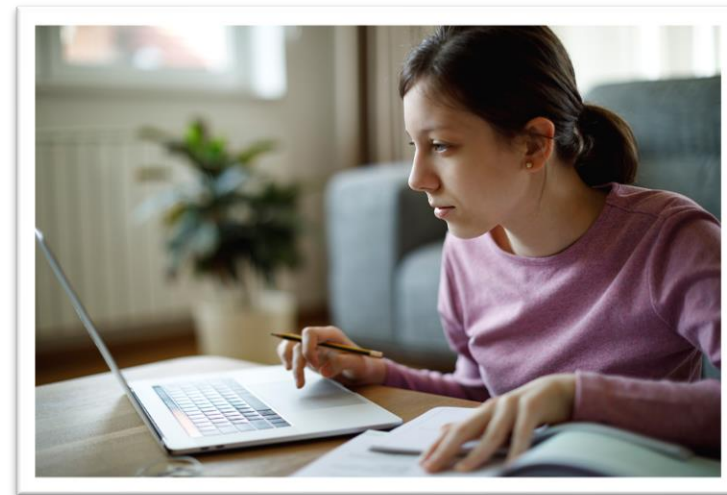
Aija

Aktīva un enerģiska. Vienmēr vēlas uzzināt ko jaunu un iegūt jaunas prasmes. Ir gatava mācīties, ja šāda iespēja tiek dota



Dainis

Strādā šaurā nišā, ir labs sava aroda un amata veicējs, bet nezina iespējas /neredz nepieciešamību profesionālajai pilnveidei



Anna

Pēdējā kursa studente, kas apšaubā vai ir izvēlējusies pareizo mācību ceļu. Vēlas būt brīva, ceļot un apgūt jaunas prasmes. Ideāls darbs – nenormēts režīms. Mācībās piedaloties ir svarīgi, lai tās būtu ar tūlītēju jēgu/ īsas koncentrētas.



Ceļā uz mērķtiecīgu un cilvēkcentrtētu pieaugušo izglītības sistēmu

Piedāvājuma vadība

Individuāla pieeja, datos un prioritātēs balstīts elastīgs mācību piedāvājums, konsolidētā pārvaldība, stratēģisks redzējums, sistēmas spēja ātri reaģēt uz vajadzībām un pārmaiņām

Prasmju izmantošana

Nozaru transformācija, biznesa modeļu maiņa, ilgtspējīga attīstība, zaļais kurss, prasmju absorbcijas kapacitātes paplašināšana, augsta līmeņa prasmju ieguve un vadība

Finansējums un resursi

Prioritāšu noteikšana
Pāreja no projektu balstītā uz ilgtspējīgu un sociāli atbildīgu finansējumu

Ilgtermiņā: nodokļu politikas izmaiņas

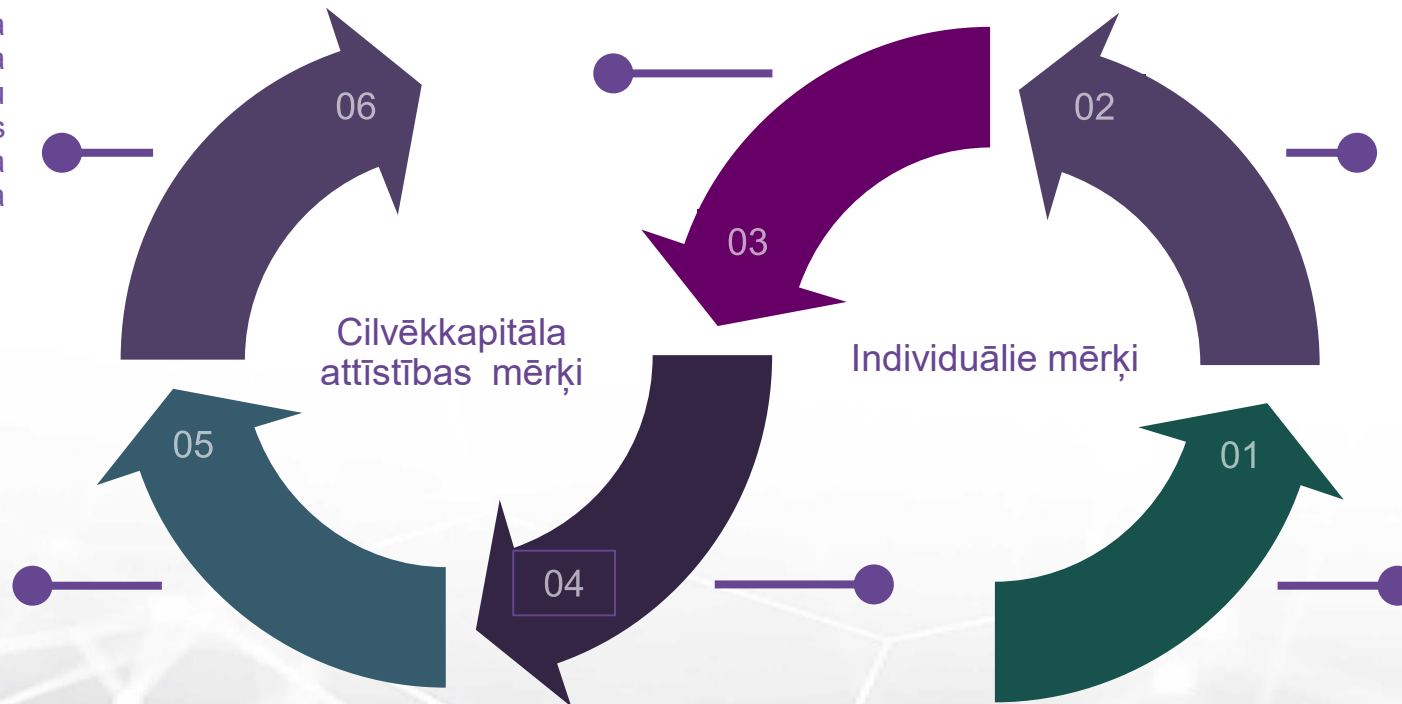
Vienas ieejas pakalpojums

Vienots pakalpojumu punkts klientam neatkarīgi no viņa nodarbinātības statusa, datu un informācijas uzkrāšana un apmaiņa

Motivācija/ pieprasījums

Komunikācija un sasniegšana
Dalības šķēršļu mazināšana
Līdzfinansējuma programmas: indivīdiem, uzņēmumiem.

Tiesību uz mācībām paplašināšana, nodokļu, citi atvieglojumi un priekšrocības

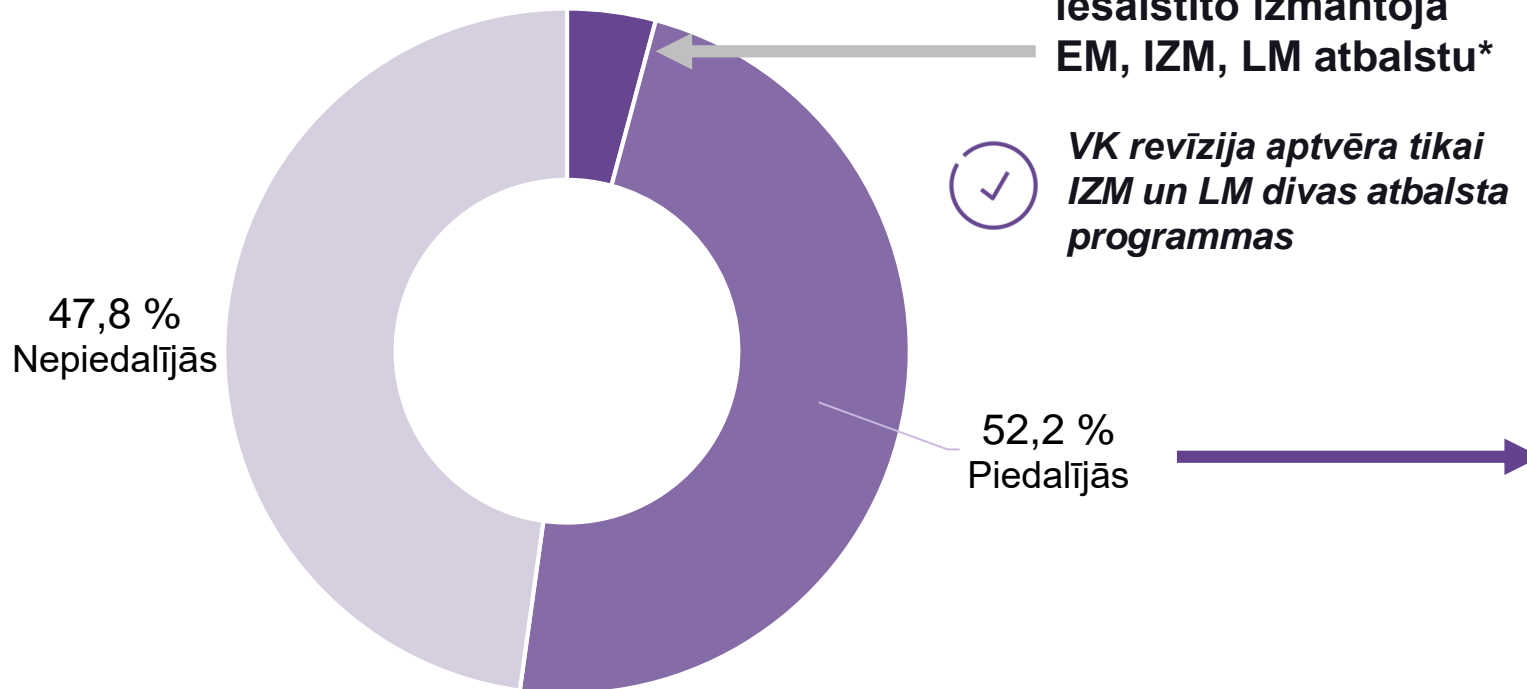


Mērķtiecīga kvalitātes vadība

mācību piedāvājumā un procesā
Rezultātu un ietekmes monitorings

Plānojot civlēk Kapitāla attīstību, ir nepieciešams vienots redzējums par visu izglītības sistēmu kopumā

Dalība pieaugušo izglītībā (1 008 412 iedzīvotāji vecumā no 25 – 64 gadiem)



Citi finansēšanas avoti

- Privātais finansējums
- Valsts budžeta finansējums VI, PROF, AI
- Darba devēju organizētās / finansētās mācības
- Nozaru ministriju atbalsts nozaru specialistu profesionālajai pilnveidei
- ZM – Lauksaimniecības fonds, Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonds u.c.
- VARAM – digitālās pamata prasmes
- Pašvaldības
- NVO un citi

*Indikatīvi dati par mācībās iesaistītajiem 2022. gadā, Avots: IZM un EM operatīvie dati, NVA 2023. gada ziņojums. Datu avots par mācībās iesaistīto kopējo īpatsvaru - CSP Pieaugušo izglītības apsekojums

Mūžizglītības kultūras stiprināšana

Sabiedrībai Uz indivīdu fokusētas pieejas ietvaros

- Vienotas pieaugušo izglītības zīmola un zīmola komunikācijas sistēmas izstrāde (zīmola stratēģija, zīmola komunikācijas materiāli, vadlīnijas)
- Informatīvo materiālu sagatavošana un dalīšanās ar partneriem
- Integrēta komunikācijas kampaņa par pieaugušo izglītību
- Informācija, prasmju rīki un konsultācijas par pieaugušo izglītības pieejamību

ESF projekti pieaugušajiem

- Komunikācijas kampaņas
- Plāns, kā sasniegt un iesaistīt atbalsta pasākumos iedzīvotājus ar zemu izglītības līmeni

Ekonomikas ministrija

EM aktivitātes atspoguļotas Cilvēkkapitāla attīstības stratēģijā

Labklājības ministrija

Piesaista un atbalsta darbaspēka tirgū neiesaistītos cilvēkresursus

Sadarbība ar industriju. **Labākais mācību motivators pieaugušajiem ir izredzes uzlabot labklājību un nodarbinātību**

Pieaugušo izglītības speciālistiem EPALE Latvija

- 13,000 personas iesaistās dažādās klātienēs un tiešsaistes aktivitātēs 2023 gadā
- ~ 9,000 sekotāju Facebook
- 9 EPALE Akadēmijas darbnīcas
- 15 informācijas pasākumi, tostarp reģionālie
- Ikgadējās pieaugušo izglītības dienas, digitālā nedēļa
- Aktīva iesaistīšanās Eiropas prasmju gadā u.c..



Pieaugušo izglītības koordinatori vietējā līmenī Erasmus + projekts “Nacionālie koordinatori Eiropas pieaugušo izglītības programmas īstenošanai”

- Metodiskais atbalsts, piemēram, vadlīnijas neformālās izglītības programmu iesniegumu izvērtēšanai
- Pieaugušo izglītības koordinatoru mācību programma
- Ikmēneša semināri, mācību vizītes, pieredzes apmaiņas aktivitātes un atvērto e-durvju dienas vietējās pašvaldībās u.c.
- Vadlīnijas pieaugušo neformālās izglītības kvalitātes nodrošināšanai; Ceļvedis pašvaldībām pieaugušo izglītības pārvaldībai



Izglītības un zinātnes
ministrija

PALDIES



[IZM_gov_lv](#)



[Izglitibas.ministrija](#)